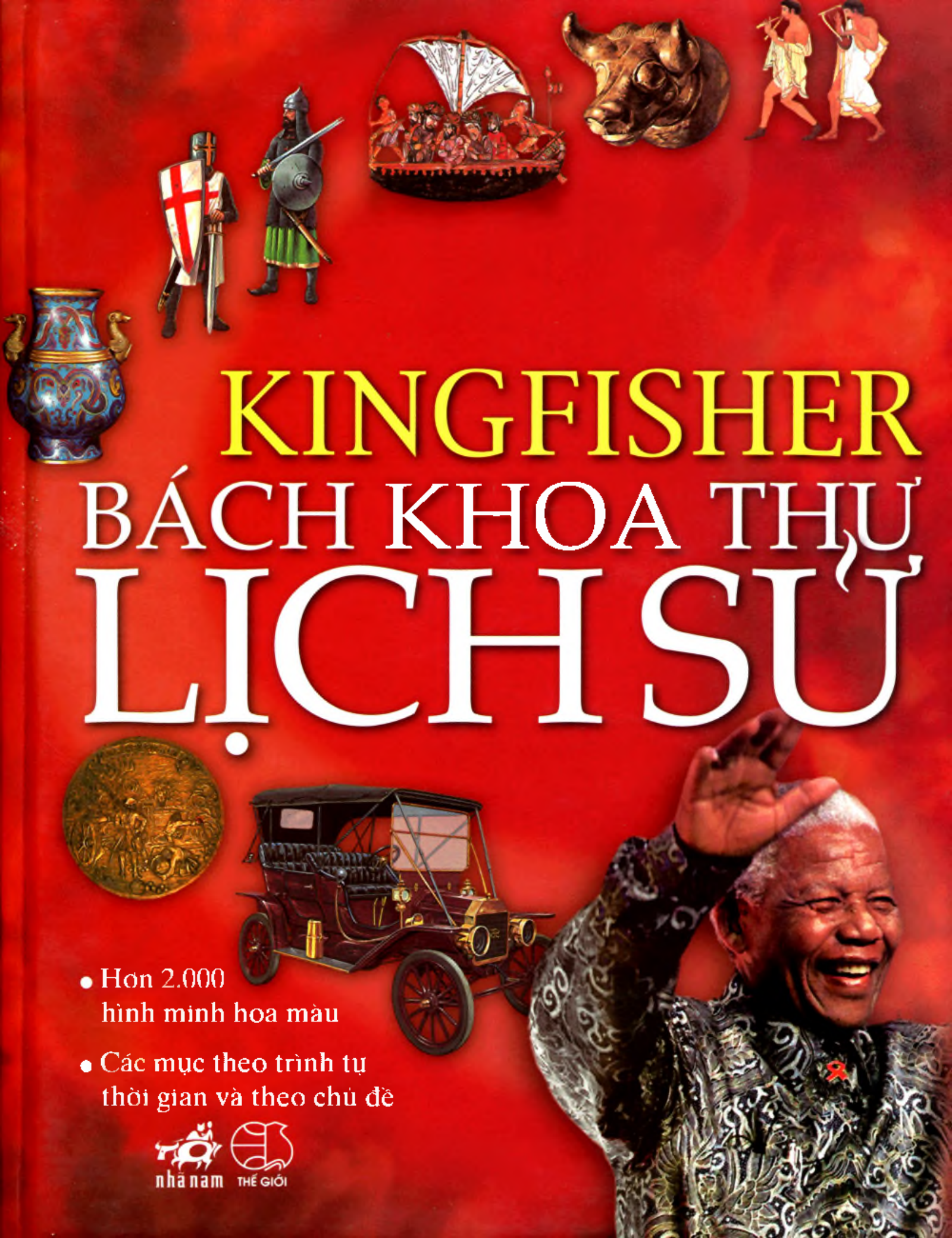

KINGFISHER

BÁCH KHOA THU

LỊCH SỬ

- Hơn 2.000 hình minh họa màu
- Các mục theo trình tự thời gian và theo chủ đề

MỤC LỤC

Giới thiệu
Lịch sử là gì?

vii
viii

THẾ GIỚI THỜI THUẦN CỔ (40.000-500 TCN)

Những con người đầu tiên	6
Những nông dân đầu tiên	8
Sumer và Akkad	9
Ái Cập Cổ đại	10
Châu Âu cự thạch	12
Nền văn minh sông Ấn	14
Crete Cổ đại	16
Người Mycenae	17
Triều đại nhà Thương	18
Người Hittite	20
Babylon	21
Người Assyria	22
Người Do Thái cổ	24
Ái Cập: thời kỳ Tân Vương quốc	26
Người Phoenicia	28
Châu Phi	30
Châu Mỹ	32
Ấn Độ thời Aryan	33
Thành Rome	34
Babylon phục hưng	36
Hý Lạp: Thời đại Đen tối	38
Nhà Chu	39
Đế quốc Ba Tư	40
Nghệ thuật	42
Kiến trúc	44
Khoa học và kỹ thuật	46

THẾ GIỚI CỔ ĐẠI (499 TCN-500 CN)

Hý Lạp Cổ đại	52
Thị quốc Hý Lạp	54
Alexander Đại Đế	56
Ấn Độ: Đế quốc Maurya	57
Trung Quốc: nhà Tần	58

Châu Phi	60
Judea	61
Cộng hòa La Mã	62
Đế quốc La Mã	64
Cuộc sống La Mã	66
Người Celt	68
Trung Quốc: nhà Hán	70
Đạo Ki-tô	72
Người Parthia và triều Sassanid	74
Châu Mỹ	76
Triều đại Gupta	78
Đế quốc La Mã suy vong	80
Các dân tộc	82
Nhật Bản	84
Người Maya	86
Người Polynesia	88
Nghệ thuật	90
Kiến trúc	92
Khoa học và kỹ thuật	94

THỜI SƠ KỲ TRUNG ĐẠI (501-1100)

Đế quốc Byzantine	100
Chế độ tu kín	102
Trung Quốc thời Tùy và Đường	104
Đạo Hồi	106
Sư húc hai người Do Thái	108
Bắc Mỹ	110
Người Bulgaria và Slav	112
Triều đại Carolingian	114
Triều đại Abbasid	116
Ghana	117
Nhật Bản thời Fujiwara	118
Người Magyar và Bohemia	120
Nước Anh của người Anglo-Saxon	122
Đế quốc La Mã Thần thánh	124
Nước Pháp thời Capetian	126
Châu Mỹ	128
Người Viking	130
Người Norman	132
Người Thổ Seljuk	134
Trung Quốc: nhà Tống	136
Nghệ thuật	138
Kiến trúc	140
Khoa học và kỹ thuật	142

THỜI TRUNG ĐẠI (1101-1460)

Các cuộc Thập Tự Chinh	148
Tầng lớp hiệp sĩ	150
Henry xứ Anjou	152
Ireland	154
Shogun và samurai	156
Thương mại châu Âu	158
Venice	160
Hiến chương và Nghị viện	162
Mali và Ethiopia	164
Benin và Zimbabwe	166
Tôn giáo thời Trung đại	168
Đế quốc Mông Cổ	170
Người Aztec và người Inca	172
Các nhà thám hiểm thời Trung đại	174
Chiến tranh Trăm Năm	176
Cái Chết Đen	178
Trung Quốc: triều Minh	180
Constantinople	182
Đế quốc Khmer	184
Nghệ thuật	186
Kiến trúc	188
Khoa học và kỹ thuật	190

THỜI KỲ PHỤC HƯNG (1461-1600)

Người Aztec	196
Đế quốc Inca	198
Cuộc tái chiếm Tây Ban Nha	200
Thời Phục hưng	202
Italy	204
Các nhà thám hiểm châu Âu	206
Đế quốc Songhai	208
Ba Tư thời Safavid	209
Nữ Anh thời Tudor	210
Đế quốc Bồ Đào Nha	212
Cải cách tôn giáo	214
Đế quốc Ottoman	216
Ấn Độ: người Moghul	218
Tây Ban Nha chinh phục châu Mỹ	220
Đế quốc Tây Ban Nha	221
Đông họ Habsburg	222
Hạm đội Tây Ban Nha	223
Các cuộc chiến tranh tôn giáo ở Pháp	224

Nước Nga	226
Hà Lan độc lập	228
Bắc Mỹ	230
Nhật Bản và Trung Quốc	232
Nghệ thuật	234
Kiến trúc	236
Khoa học và kỹ thuật	238

THƯỜNG MẠI VÀ ĐẾ QUỐC: 241 (1601–1707)

Nhật Bản thời kỳ bế quan tỏa cảng	244
Triều đại Stuart tại Anh	246
Những người châu Âu định cư đầu tiên ở châu Mỹ	248
Đế quốc Thụy Điển	250
Chiến tranh Ba mươi Năm	252
Nước Pháp và Richelieu	254
Tây Ban Nha suy tàn	256
Các công ty Đông Ấn	258
Đế quốc Hà Lan	259
Nội chiến Anh	260
Trung Quốc: nhà Thanh	262
Ấn Độ: triều đại Moghul suy tàn	265
Đế quốc Ottoman	266
Kỷ nguyên Lý trí	268
Nạn nô lệ và cướp biển	270
Các quốc gia châu Phi	272
Ireland	274
Nước Nga mở rộng	276
Đại chiến Bắc Âu	278
Trạng ngại kể vì Tây Ban Nha	279
Châu Mỹ thuộc địa	280
Nghệ thuật	282
Kiến trúc	284
Khoa học và kỹ thuật	286

CÁCH MẠNG VÀ ĐỘC LẬP: 289 (1708–1835)

Áo và Phổ	292
Scotland quân Jacobite	293
Cách mạng Nông nghiệp	294
Cách mạng Công nghiệp thời kỳ đầu	296
Những thay đổi ở Ấn Độ	298
Cuộc Chiến tranh Bảy năm	300
Bắc Mỹ	302
Buôn bán với Trung Quốc	304
Kỷ nguyên của lô-gic	306
Hiện đại hóa nước Nga	310
Thám hiểm châu Đại Dương	312
Nhật Bản và Đông Nam Á	314
Thành lập Hợp chúng quốc Hoa Kỳ	316

Cách mạng Pháp	318
Các cuộc chiến tranh Napoleon	320
Chấm dứt chế độ nô lệ	322
Người Anh ở Ấn Độ	324
Cuộc nổi dậy ở châu Mỹ La-tinh	326
Bất ổn ở Anh	327
Mỹ: cuộc di cư sang phía tây	328
Nghệ thuật	330
Kiến trúc	332
Khoa học và kỹ thuật	334

TRÀO LƯU THỐNG NHẤT VÀ THỰC DÂN HÓA: 337 (1836–1913)

Cách mạng Công nghiệp	340
Texas và Mexico	342
Nam Phi	343
Chiến tranh Nha phiến	344
Năm Cách mạng	346
New Zealand	348
Chiến tranh Crimea	350
Nhật Bản	352
Nội chiến Mỹ	354
Chấm dứt nội chiến Mỹ	356
Canada	357
Italy	358
Đức	360
Xâu xé châu Phi	362
Ireland	364
Đông Nam Á	366
Đế quốc Anh	368
Mỹ: Chiến tranh Đồng bằng	370
Khởi nghĩa Nghĩa Hòa Đoàn	372
Quyền bầu cử	373
Australia	374
Chiến tranh Balkan	376
Nghệ thuật	378
Kiến trúc	380
Khoa học và kỹ thuật	382

THẾ GIỚI THỜI CHIẾN TRANH: 385 (1914–1949)

Chiến tranh thế giới I bùng nổ	388
Các trận đánh trong Chiến tranh thế giới I	390
Ireland: nội loạn	392
Nga	394
Hậu quả của Chiến tranh thế giới I	396

Chủ nghĩa phát xít trỗi dậy	398
Nước Mỹ giữa hai cuộc chiến	400
Trung Quốc	402
Đại Suy thoái	404
Cộng hòa Weimar và Hitler	406
Nội chiến Tây Ban Nha	408
Nhật Bản đánh Trung Quốc	410
Nước Đức hành trưởng	412
Chiến tranh thế giới II bùng nổ	413
Chiến tranh ở mặt trận phía Tây	414
Chiến tranh ở Thái Bình Dương	416
Hòa bình ở Thái Bình Dương	418
Liên Hợp Quốc	419
Italy và Balkan	420
Ấn Độ độc lập	421
Israel	422
Khởi Liên hiệp Anh	424
Trung Quốc	425
Nghệ thuật	426
Kiến trúc	428
Khoa học và kỹ thuật	430

THẾ GIỚI HIỆN ĐẠI: 433 (từ 1950 đến nay)

Chiến tranh lạnh	436
Lên vũ trụ	438
Trung Quốc	440
Kinh tế thế giới	442
Chiến tranh ở châu Á	444
Quyền dân sự	446
Chủ nghĩa khủng bố	448
Nạn đói tại châu Phi	449
Các quốc gia mới	450
Chiến tranh ở Trung Đông	452
Cách mạng khoa học	454
Môi trường	456
Các nền kinh tế châu Á	458
Gìn giữ hòa bình	459
Những điểm bất ổn trên thế giới	460
Nam Phi	462
Cuộc chiến chống khủng bố	464

Niên biểu tra cứu: 465

LỊCH SỬ LÀ GÌ?

Từ 'history' (lịch sử) trong tiếng Anh bắt nguồn từ từ "histo" trong tiếng Hy Lạp cổ, có nghĩa là "biết điều này". Trong tiếng Hy Lạp, "tôi biết" cũng có nghĩa là "tôi đã nhìn thấy", và "historeo" thành ra có nghĩa là "biết nhờ điều tra". Người Hy Lạp cho rằng bạn không thể biết bất kỳ điều gì trừ phi đã được chứng kiến tận mắt hoặc điều tra về nó. Sử gia Hy Lạp Thucydides viết rằng có quá nhiều người sẵn sàng tin ngay vào câu chuyện đầu tiên mà

Người Ai Cập cổ đại để lại những ghi chép hành chính và tôn giáo viết bằng chữ lượng hình trên giấy papyrus (giấy làm từ cây cỏ)

họ nghe được. Người Hy Lạp cổ đại đã hiểu được bản chất của lịch sử. Thứ nhất, hiểu biết về lịch sử phải dựa trên bằng chứng. Thứ hai, lịch sử không phải là một mà là nhiều câu chuyện. Thứ ba, mọi sự kiện đều phải được kiểm chứng xem có sai sót hay không. Các sử gia cố gắng tìm hiểu không chỉ về điều gì đã xảy ra, mà cả tại sao nó xảy ra.

Bởi vậy mà từ "lịch sử" có nhiều ý nghĩa. Đó là việc tường trình những sự kiện xảy ra trong quá khứ, được sắp xếp theo trình tự thời gian; là việc nghiên cứu các sự kiện, nguyên nhân và hệ quả của chúng; và là tất cả những gì được lưu giữ hay ghi nhớ về quá khứ. Để có bằng chứng, các nhà sử học dựa vào các tài liệu ghi chép, đồ tạo tác như công cụ lao động hoặc vũ khí, và các câu chuyện truyền miệng. Để nhớ một sự việc, con người thường viết nó ra, hoặc nhắc nhở bằng cách nào đó. Vì các sự việc này, dù là quan trọng, cũng sẽ bị quên lãng hoặc lẫn lộn. Cuộc sống của chúng ta ngày nay có thể đã khác so với quá khứ, nhưng một số thứ vẫn không thay đổi: những con đường thời La Mã vẫn đang lưu thông hàng ngày và các trò chơi như môn đánh cờ thì người ta đã chơi từ nhiều thế kỷ trước.

Bảng những dạng văn bản rất quan trọng đối với các sử gia. Các gia tộc Anh từng có mối liên hệ với một địa danh nào đó từ rạch đây hơn nghìn năm cũng có thể tìm thấy đề mục tham khảo liên quan đến gia đình mình trong Sổ điền thổ, biên soạn năm 1086. Cuốn sách này lưu giữ thông tin về chủ nhân của từng thửa đất, ai sống trên đó, trị giá của thửa đất và thuế đất phải nộp.

LỊCH SỬ ĐỊA PHƯƠNG

Những câu chuyện truyền miệng là một nguồn tư liệu có giá trị về lịch sử địa phương. Việc lắng nghe những hồi ức của lớp người già, xem ảnh và chia sẻ với họ những kỷ niệm sẽ hé lộ nhiều điều về quá khứ. Lịch sử gia tộc là một phần của lịch sử địa phương. Ảnh các thành viên gia đình còn lưu giữ được có thể lùi xa đến tận thế hệ các cụ kỵ tổ tiên. Các sự kiện quan trọng trong gia tộc thường được viết ngay ở trang đầu gia phả. Các kho lưu trữ địa phương còn giữ cả nhật ký, thư từ, hồ sơ điều tra dân số, ảnh cũ, tài liệu về các bất động sản lớn, nhật ký trường học, báo cáo kinh doanh của những công ty đã ngừng hoạt động từ lâu. Tài liệu lưu trữ của mỗi giáo phận cho biết chi tiết về các buổi lễ rửa tội, lễ cưới, đám tang. Các gia tộc Anh từng có mối liên hệ với một địa danh nào đó từ cách đây hơn nghìn năm cũng có thể tìm thấy đề mục tham khảo liên quan đến gia đình mình.

Các công trình xây dựng cho chúng ta biết nhiều điều về quá khứ. Đầu thế kỷ XVII, hoàng đế Akbar vĩ đại thuộc vương triều Moghul đã được an táng trong khu lăng tẩm trang trí lộng lẫy này, hiện vẫn còn tọa lạc ở thành phố Fatehpur Sikri, Ấn Độ.

trong Sổ điền thổ (Domesday Book) biên soạn năm 1086 theo lệnh của hoàng đế William - Người Chinh phạt (William the Conqueror).

CÔNG VIỆC CỦA CÁC SỬ GIA

Nhà sử học đích thực đầu tiên là Herodotus. Chính ông đã dùng từ "historia" trong tiếng Hy Lạp với nghĩa là "điều tra". Mặc dù viết sử vào thời mà ai cũng vẫn còn tin cuộc đời họ do thần linh cai quản, Herodotus vẫn tìm kiếm những lời giải thích hợp lý và là người đầu tiên chú ý tới mối quan hệ nhân quả của các sự kiện. Đôi khi, lịch sử do chính những nhân vật đóng một vai trò lớn trong quá trình lịch sử đó viết ra. Julius Caesar đã viết về các trận chiến ở xứ Gaul (nước Pháp ngày nay) và Thủ tướng Anh Winston Churchill viết về hai cuộc Chiến tranh Thế giới.

Không phải sử gia nào cũng tận mắt chứng kiến các sự kiện mà họ viết. Hầu hết đều dựa trên những tài liệu, văn tự ra đời vào thời điểm đó. Người viết sử phải luôn ý thức về thiên kiến hay định kiến của chính mình và của các nhà viết sử khác. Thiên kiến nghĩa là chịu tác động của một quan điểm cụ thể nào đó, còn định kiến đơn giản có nghĩa là "phán trước" dù chưa xem xét tất cả các dữ kiện. Các sử gia cũng cần phải tránh sai lầm là viết về quá khứ như thể mọi sự kiện đều được dẫn dắt bởi một mục đích ẩn định sẵn hướng đến hiện tại.

CÔNG VIỆC CỦA CÁC NHÀ KHẢO CỔ

Khảo cổ học là ngành học nghiên cứu về con người trong quá khứ thông qua việc phân tích một cách khoa học những di vật do con người để lại. Các nhà khảo cổ nghiên cứu đồ vật (đồ tạo tác), công trình (nhà cửa), yếu tố sinh thái (thai giống, xương động vật). Khảo cổ học có thể cho chúng ta biết về những xã hội từng tồn tại trước cả thời kỳ có văn tự, và bổ sung cho vốn tri thức của chúng ta về các nền văn minh. Các nhà khảo cổ coi những vật mà họ khai quật được là dấu mốc để khám phá

Tượng netsuke bishamon giúp chúng ta hiểu rõ hơn về cuộc sống của người Nhật Bản vào thế kỷ XVIII

ra đời sống của những người đã sử dụng chúng. Đôi khi, các nhà khảo cổ phát hiện được những lý do dẫn đến những thay đổi lớn lao trong các xã hội mà họ đang nghiên cứu. Ví dụ, năm 1952, trong khi đang khai quật khu Jericho, nhà khảo cổ Kathleen Kenyon đã phát hiện rằng các bức tường thành ở đó đã bị phá hủy trong các thời kỳ nêu trong Kinh Thánh, nhưng do lửa, chứ không phải do âm thanh tiếng kèn của người Do Thái!

Khảo cổ học có thể cung cấp cho giới sử học những bằng chứng khiến họ phải xem lại quan điểm của mình về các xã hội sơ khai. Năm 1939, người ta phát hiện thấy xác một tàu chở kho báu của người Anglo-Saxon tại Sutton Hoo ở Anh. Những đồ tạo tác tìm thấy trên tàu đã cho thấy một xã hội không hề sơ khai "đen tối" tùy thuộc một thời kỳ vốn được gọi là "Thời đại Đen tối". Kể từ những năm 1950 của thế kỷ XX, các nhà khảo cổ đã quan tâm đến việc tìm ra những học thuyết tổng quát ngớ ngẩn lý giải những thay đổi xảy ra trong xã hội loài người. Hiện nay, họ đang cố tìm hiểu nguyên nhân tại sao nghề nông phát triển ở Mexico vào khoảng 7000 năm TCN và tại sao các đô thị đầu tiên phát triển ở Cận Đông. Ngày nay, họ có thể dùng máy tính để xử lý số liệu thống kê, nhờ vậy mà phần công việc nghiên cứu này nhanh chóng và hiệu quả hơn rất nhiều.

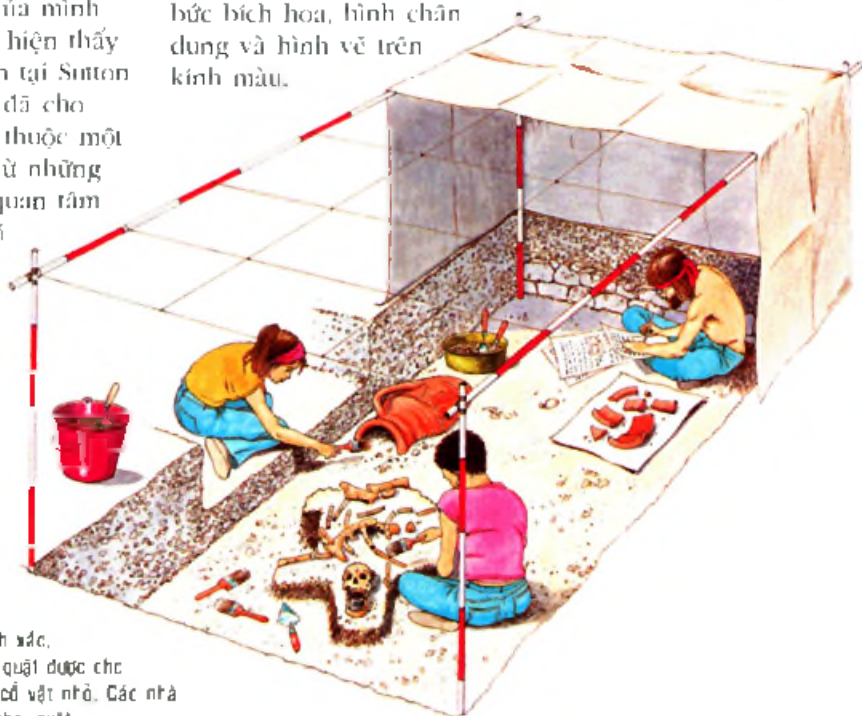
Các đồ tạo tác như tiền xu, đồ gốm, công

Trong khi khai quật, các nhà khảo cổ rất chú ý giữ nguyên cổ vật. Họ chằng một tấm lưới để xác định và giữ nguyên vị trí chính xác, kích cỡ và hiện trạng của cổ vật. Tất cả đất lấy từ địa điểm khai quật được cho vào một cái thùng, sau đó sàng qua rây, để không bỏ sót những cổ vật nhỏ. Các nhà khảo cổ ghi chép chính xác và chụp ảnh từng phần hiện trường khai quật.

Những đồ vật này các nhà khảo cổ tìm thấy được trong xác con tàu mang tên Mary Rose, cho thấy các thủy thủ có thể đã mang những gì khi đi biển vào năm 1536. Chúng gồm một chiếc túi nhỏ đeo lưng, lược chải đầu, cái còi và chuỗi tràng hạt.

cụ lao động và vũ khí đôi khi được tìm thấy với số lượng lớn. Khi nghiên cứu những đồ vật này, chúng ta hiểu biết thêm về lịch sử xã hội và quân sự của từng thời kỳ. Những di vật hầm chứa thông tin về sinh thái như xương, da động vật, hạt cây giúp chúng ta biết được hình thức lao động của con người và loại lương thực họ ăn. Những bức hình, bức họa cũng cung cấp nhiều thông tin giá trị. Chúng ta có thể biết được diện mạo của con người và công việc họ làm qua các hình vẽ trong hang động, các bức bích họa, hình chân dung và hình vẽ trên kính màu.

THẾ GIỚI THỜI THƯỢNG CỔ

(40.000-500 NĂM TCN)

Đây là thời kỳ lịch sử đầu tiên của nhân loại, khi con người chuyển từ sống trong hang động sang sinh sống bằng nghề nông, cư trú thành làng, rồi tiến tới sống ở thành thị và tạo nên những nền văn minh đầu tiên. Vào khoảng năm 40.000 (Trước Công Nguyên), con người đã biết xây nhà, sáng tác nhạc và vẽ tranh lên vách hang. Cho đến khoảng năm 8000 TCN, các làng nông nghiệp và thương mại được hình thành và 5.000 năm nữa (hay là 250 thế hệ) trôi qua thì các nền văn minh có ảnh hưởng lớn mới xuất hiện ở Ai Cập và khu vực Lưỡng Hà (Mesopotamia).

▲ Người nguyên thủy sống trong hang đá và tạo ra lửa bằng cách dùng dây cung xoay tròn một thanh gỗ dựng đứng trên một mảnh gỗ khác để làm phát ra tia lửa.

◀ Người Ai Cập cổ đại tin vào kiếp sau. Họ thờ nhiều vị thần, trong đó có thần Osiris, tức thần Chết. Hình ảnh của vị thần này được mô tả trong một bức tranh trên lăng mộ vua Horemheb.

SƠ LƯỢC TOÀN CẢNH THẾ GIỚI (40.000-500 TCN)

Mặc dù có những bằng chứng hóa thạch cho thấy người nguyên thủy xuất hiện cách đây ít nhất 130.000 năm ở châu Phi, nhưng cuộc sống của họ cực kỳ đơn giản so với cuộc sống của chúng ta ngày nay. Đến khoảng năm 40.000 TCN, loài người đã học cách dùng lửa để sưởi ấm, nấu ăn và xua đuổi thú dữ. Từ chỗ chỉ biết săn bắn và hái lượm, con người dần dần biết cách trồng cây lương thực và nuôi gia súc. Khoảng năm 8000 TCN, cuộc sống trở nên phong phú hơn khi các làng nông nghiệp phát triển mạnh ở khu vực Trung Đông. Phải rất lâu sau, các khu vực khác trên thế giới mới phát triển tương tự như khu vực này. Trong vòng 3.000 năm sau đó, xuất hiện các

hoạt động quan trọng cơ bản của con người như xây dựng, canh tác đất đai, làm gốm, chế tác đồ đồng, may vá, chăn nuôi. Mãi đến năm 3000 TCN, các đô thị đầu tiên mới hình thành dọc theo các con sông ở Ai Cập, khu vực Lưỡng Hà và Trung Quốc. Năm 2600 TCN, các công trình lớn như kim tự tháp Ai Cập, vòng tròn đá Đông Âu, các ngôi đền đầu tiên ở Peru đã được xây dựng. Cũng vào khoảng thời gian này, người dân vương quốc Kush ở Đông Phi học cách chế tác kim loại và các nhà thiên văn Trung Quốc lần đầu tiên khám phá ra hiện tượng nhật thực. Nền văn minh bắt đầu hình thành.

TRUNG VÀ NAM MỸ

Nghề nông xuất hiện ở Trung Mỹ (Mexico) trước năm 3000 TCN, và năm 2000 TCN, ở dãy núi Andes bắt đầu hình thành các cộng đồng người Peru sống bằng nghề nông. Ngày càng có nhiều người định cư trong các ngôi làng, và trải qua hàng trăm năm, các ngôi làng này dần dần phát triển rộng lớn hơn, trở thành đô thị. Vào năm 2600 TCN, nhiều đền thờ lớn được xây dựng ở ven biển Peru, gần như cùng thời gian với sự xuất hiện các vòng tròn đá đầu tiên ở Đông Âu và kim tự tháp ở Ai Cập cổ đại. Đồng thời, nền văn minh Olmec xuất hiện ở Mexico. 500 năm TCN, người Maya ở Mexico cũng xây dựng kim tự tháp.

CHÂU ÂU

Các cộng đồng nông nghiệp xuất hiện ở Đông Nam Âu khoảng 6000 năm TCN, nhưng phải đến 4000 năm TCN mới xuất hiện ở Tây Bắc Âu. Ven bờ Đại Tây Dương, một nền văn minh liên liên đã bắt đầu biết xây dựng những công trình như đối gỗ, vòng tròn đá vào khoảng 4000 năm TCN. Vòng tròn đá cổ nhất trong số này hiện vẫn còn ở Ireland (Ailen), có nhiều vòng tròn bằng đá rải ần lượng ở Anh, Scotland và vùng Brittany của Pháp. Về sau, trong thời kỳ kéo dài đến năm 500 TCN, người Celt đã thống trị châu Âu, nhưng nền văn minh đô thị liên tiếp nhất lại thuộc về người Mycenae ở Hy Lạp và người Etruscan ở Italia.

CHÂU Á

Có bốn trung tâm phát triển ở châu Á. Ở vùng châu thổ sông Ấn (nay là Pakistan), một nền văn minh tiên tiến đã phát triển từ khoảng năm 2600 TCN. Mặc dù các cộng đồng nông nghiệp đã phát triển mạnh ở miền Bắc Trung Quốc từ 4000 năm TCN, nhưng nền văn minh Trung Hoa được cho là bắt đầu từ khoảng 2700 năm TCN, từ khi có nhân vật huyền thoại Hoàng Đế. Hai trung tâm khác là châu thổ sông Mekong ở Đông Nam Á với nền văn minh lúa nước và New Guinea, cũng phát triển về nghề nông.

ÚC-Á

Sa với người dân ở các nơi khác trên thế giới, có lẽ thổ dân Aborigine ở lục địa Australia có một lịch sử ít biến động nhất. Họ không trải qua những biến cố lịch sử, những sự kiện lớn như các nền văn hóa khác. Người Aborigine sống rải rác khắp lục địa bằng nghề săn bắn hái lượm suốt hàng nghìn năm. New Zealand hầu như không có người ở. Trên quần đảo Polynesia, nền văn hóa đi biển Lapita trở nên mạo hiểm hơn từ khoảng 3000 năm tr.CN. Tới khoảng 1500 năm tr.CN, người dân nơi đây đã có những chuyến vượt đại dương đến khám phá các hòn đảo xa xôi trên khắp Thái Bình Dương.

CHÂU PHI VÀ TRUNG ĐÔNG

Các cộng đồng biết nông nghiệp nhất được biết đến hình thành ở vùng Lưỡng Hà (nay là Iraq), nơi giao nhau giữa châu Âu và châu Á. Tại Sumer, các thị trấn buôn bán nhỏ phát triển thành đô thị từ khoảng 3400 năm TCN. Nằm dọc theo sông Nile, Ai Cập đã phát triển, thành một nền văn minh liên liên tồn tại tới 2500 năm. Ở những vùng khác của châu Phi, con người sống hoang sơ hơn theo lối du cư hoặc săn bắn hái lượm.

KINGFISHER BÁCH KHOA THƯ LỊCH SỬ

Chưa đầy những sự kiện lôi cuốn và thông tin giá trị, cuốn **Bách khoa Lịch sử Kingfisher**, được bổ sung và cập nhật sau nhiều lần xuất bản, là chiếc chìa khóa để mở ra quá khứ. Từ sự kiện thành lập La Mã và đế quốc Byzantine đến cuộc đổ bộ đầu tiên lên Mặt trăng của loài người và sự chấm dứt chế độ phân biệt chủng tộc tại Nam Phi, tất cả lịch sử thế giới được thời cho sức sống mới dưới một ngôn từ chất lọc và am hiểu. Mang trong mình những mô tả sự kiện thú vị, những minh họa phong phú, những bức ảnh chất lượng cao, cuốn cẩm nang sẽ là một niềm hứng thú vô bờ với độc giả trẻ quan tâm tới lịch sử.

CÁC ĐIỂM ƯU VIỆT:

- Tranh ảnh màu ấn tượng, kích thích độc giả tìm hiểu thêm
- Lời văn rõ ràng, sinh động và am hiểu
- Tiểu sử các nhân vật lịch sử quan trọng có kèm minh họa
- Làm nổi bật trong khung các mốc thời gian chính về những sự kiện chủ yếu của mỗi thời đại
- Có riêng các phần về nghệ thuật, kiến trúc và công nghệ của mỗi thời đại
- Niên biểu tra cứu liệt kê các nhân vật chủ chốt và các sự kiện theo trình tự thời gian

